

Нехай В.А., к.е.н., доцент
Чернігівський національний технологічний університет
(м. Чернігів, Україна)

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: СТРАТЕГІЧНИЙ ОБЛІК

Упродовж останніх років для України залишається актуальним питання структурної трансформації національної економіки відповідно до сучасних вимог постіндустріального суспільства та економічного розвитку інформаційно-інноваційного типу.

В останні роки процеси глобалізації набувають все більшого розповсюдження в світовій і національній економічних системах. Інтеграційні процеси являють собою динамічне, складне і багатогранне явище, що характеризуються різноманітністю причин, умов і наслідків його реалізації.

Імплементация Україною Угоди про асоціацію призведе до запровадження стандартів ЄС у ключових галузях національної економіки. Це в свою чергу, вимагає від менеджменту господарюючих суб'єктів здійснення відповідних змін, аби запровадження нових стандартів стало результатом керованого та контрольованого процесу.

Модернізацію національної промисловості неможливо здійснити без певних витрат, що вимагає інвестицій, як від самих компаній, так і від закордонних інвесторів.

Одним із способів вирішення даних проблем є забезпечення ефективного стратегічного управління підприємством. Стратегічне управління дозволяє протистояти непередбаченим ситуаціям та визначати пріоритетні напрями діяльності підприємства. Стає надзвичайно важливим завдання ефективного використання наявних ресурсів підприємства та пошук нових можливостей і альтернатив розвитку, забезпечення його стійкого соціально-економічного зростання. В таких умовах важливої ролі набуває аналіз і обґрунтування стратегії управління підприємством.

Світова і вітчизняна практика свідчать, що стратегічне управління дозволяє зменшити ризики в діяльності підприємства, підвищити його адаптивність до непередбачуваних ситуацій, визначити пріоритетні напрямки розвитку. Тому особливу увагу слід приділити інформаційному забезпеченню процесу стратегічного управління діяльністю підприємства, яке містить в собі не тільки дані про діяльність підприємства, а і забезпечує менеджмент інформацією про стан зовнішнього середовища.

Стратегічне управління як процес передбачає визначення цільових орієнтирів організації, здійснення стратегічного аналізу, розробку стратегії, реалізацію стратегії та здійснення стратегічного контролю.

У зв'язку з цим змінюються вимоги до обліково-аналітичного забезпечення прийняття стратегічних управлінських рішень в діяльності підприємств. Стратегічне управління вимагає зміни існуючої облікової системи на стратегічно орієнтовану, яка надасть можливість виявити зовнішні чинники і дії, та оцінити їх вплив на результати діяльності підприємства, врахувати імовірність реалізації ризиків.

Однак, досі не визначені об'єкти стратегічного обліку, немає повного його обґрунтування. Деякі науковці під об'єктами стратегічного обліку розуміють невизначеність внутрішнього та зовнішнього середовища. Інші схильються до думки, що стратегічний облік є основою для досліджень фінансових та економічних проблем з точки зору реалізації сприятливих можливостей ведення господарської діяльності.

Під стратегією підприємства розуміють систематичний план його поведінки в умовах невизначеності, що включає формування місії, довгострокових цілей, а також принципів і методів прийняття рішень в умовах ризику.

Отже, стратегічний облік повинен забезпечувати інформаційні потреби планування майбутньої стратегії й тактики функціонування підприємства в умовах ризику і невизначеності та відповідати стратегії, що розробляється підприємством.

Стратегічне управління, неможливо без застосування оціночних показників діяльності підприємств. Наприкінці 80 – х років минулого століття набувають актуальності комплексні підходи до аналізу і оцінки результатів діяльності підприємств, засновані на збалансованих системах показників, які включають в себе набір фінансових і нефінансових показників, таких, що характеризують найбільш істотні аспекти діяльності підприємства та відображають ступінь досягнення ним стратегічних цілей. Найбільш перспективною з цих концепцій представляється збалансована система показників, яка розглядається як система стратегічного управління підприємства на основі виявлення, виміру та оцінки ефективності його діяльності за набором показників, які б враховували всі суттєві, з точки зору стратегії, аспекти його діяльності.

Таким чином, стратегічний облік повинен забезпечити трансформацію місії та загальної стратегії підприємства у систему взаємопов'язаних цілей та показників, які можуть бути вимірянні і утворюють систему стратегічного контролю і управління.